

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของ
อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

Factors Affecting Disaster Prevention and Mitigation Deployment of Civil
Defense Volunteers under Supervision of Local Administrative
Organization in Pai District, Mae Hong Son Province

พงศวุฒิ อุดละ¹

ทับทิม สุขพิน²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน และเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน 8 แห่ง จำนวน 202 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย และวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์ความแปรปรวน ทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ่ (Scheffé's Method) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยายผลการศึกษาพบว่า

1. ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 31-40 ปี และสมรสแล้ว มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.มากที่สุด และมีรายได้/เดือน 5,001-10,000
2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ในภาพรวม 4 ด้าน พบว่า ส่งผลในระดับมาก และเมื่อแยกออกเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านบุคลากร และด้านงบประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ
3. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณารายด้าน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริหารจัดการ พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน แตกต่างกัน ก็จะมีปัจจัย

¹ สำนักวิชาการรัฐกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ email: phongwut_37@hotmail.com

² สำนักวิชาการรัฐกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
คำสำคัญ: การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนสังกัดองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น

Abstract

The objectives of this study were: 1) to investigate the factors affecting disaster prevention and mitigation deployment of civil defense volunteers, and 2) to compare the factors affecting disaster prevention and mitigation deployment of civil defense volunteers among local administrative organizations in Pai district, Mae Hong Son province. The samples were 202 civil defense volunteers from 8 local administrative organizations in Pai district, Mae Hong Son province. The questionnaire was used in data collection. The data was analyzed using mean, standard deviation, one-way ANOVA, and Scheffé's Method. The findings showed that:

1. Majority of the respondents were male more than female. Their age range was 31 - 40 years old. They were married and their education level was high school/vocational certificate. Their income range was 5,001-10,000 Baht per month.

2. The factors affecting the deployment of disaster prevention and mitigation deployment of civil defense volunteers in 4 overall aspects were found at the high level. In ascending order of mean scores, materials and management were rated at the high level and followed by man, while money was rated at the moderate level.

3. The comparison results of factors affecting disaster prevention and mitigation of civil defense volunteers among local administrative organizations in Pai district, Mae Hong Son province, in overall, showed significant difference at the confidence level of .01. The analysis on 4 aspects including man, money, materials, and management showed that civil defense volunteers from different local administrative organizations held different factors affecting the deployment of disaster prevention and mitigation which concurred with the set hypothesis.

Keywords: Disaster prevention and mitigation deployment, Civil defense volunteers under supervision of Local Administrative Organization

บทนำ

ปัจจุบันสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในประเทศไทยและต่างประเทศมีทั้งภัยธรรมชาติและภัยที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ มีความรุนแรง ความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเป็นจำนวนมาก และมีแนวโน้มจะทวีความรุนแรงขึ้นทุกที ทั้งนี้เนื่องมาจากสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติถูกทำลายไปด้วยน้ำมือของมนุษย์ที่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสิ้นเปลืองเพื่อสนองตอบความสะดวกสบายในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นการตัดไม้ทำลายป่าเพื่อนำมาใช้ปลูกสร้างบ้านเรือนและสิ่งอุปโภค การระเบิดภูเขาเพื่อนำสินแร่มาใช้ในการประกอบอุตสาหกรรม การใช้ประโยชน์จากดินและน้ำโดยไม่คำนึงถึงความสมดุลตามธรรมชาติ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติซึ่งส่งผลให้ภัยธรรมชาติที่เกิดมีความรุนแรงมากขึ้น เช่น อุทกภัย ภัยแล้ง ที่มีระยะเวลาที่ยาวนาน นอกจากนี้ยังมีการบุกรุกทำลายป่า เมื่อเกิดฝนตกหนักจึงทำให้เกิดอุทกภัย น้ำป่าไหลหลาก และดินโคลนถล่มในหลายพื้นที่ จึงเป็นที่มาของการจัดตั้งอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ, 2552 : 5)

อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) เป็นอาสาสมัครที่เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช 2522 มาตรา 26 ซึ่งกำหนดให้จัดตั้งหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนขึ้นทุกอำเภอและทุกเขตในกรุงเทพมหานคร เพื่อให้เป็นผู้ช่วยเหลือสนับสนุนภาคราชการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยโดยมิได้หวังผลประโยชน์ตอบแทนเป็นผู้เสียสละทั้งเวลาและกำลังกาย โดยมีการฝึกอบรมตั้งแต่ปี 2531 เป็นต้นมา ปัจจุบันมีอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแล้ว จำนวน 1,247,704 คน (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. สำนักส่งเสริมการป้องกันสาธารณภัย, <http://122.155.1.145/in.civil-10.186/>, 2558) ซึ่งกระทรวงมหาดไทยมีเป้าหมายให้มีอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จำนวน 1 ล้านคน หรือร้อยละ 2% ของประชากรในแต่ละพื้นที่ ต่อมากระทรวงมหาดไทยได้ออกระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยกิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช 2553 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 14 กันยายน 2553 เป็นต้นมา (ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยกิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช 2553, 2553 : 1) กำหนดให้นายกองคํรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้อำนวยการศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน รองนายกองคํรปกครองส่วนท้องถิ่นที่นายกองคํรปกครองส่วนท้องถิ่น มอบหมายเป็นรองผู้อำนวยการศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ให้สำนักปลัดคํรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน โดยให้ข้าราชการเจ้าหน้าที่ของสำนักปลัดฯ เป็นเจ้าหน้าที่ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน นอกจากนั้นยังให้อำนาจนายอำเภอควบคุม กำกับดูแลนายกเทศมนตรีและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะ ผู้อำนวยการศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอำเภอ (ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยกิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช 2553, 2553 : 7) รวมทั้งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 ได้มอบภารกิจในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นภารกิจด้านการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน สอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน และหลักการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่เน้นบทบาทและความสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

และให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยในพื้นที่ จากกฎหมายและภารกิจที่ได้รับมอบดังกล่าวทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้รับสมัครและคัดเลือก ประชาชนในพื้นที่เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรที่กำหนด พร้อมแต่งตั้งเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ประจำศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ช่วยเหลือ ทางราชการในการช่วยเหลือประชาชนกรณีเกิดสาธารณภัยในพื้นที่ (กระทรวงมหาดไทย. กรมส่งเสริมการ ปกครองท้องถิ่น, 2548 : 9)

อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 8 แห่ง ซึ่งแต่ละแห่งได้จัด ตั้งศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และมีอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนประจำศูนย์เรียบร้อยแล้ว จากการสำรวจเมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2558 ของศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีจำนวนอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่ขึ้นทะเบียน จำนวน 408 คน อำเภอปาย พื้นที่ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นที่ราบเชิงเขาติดแม่น้ำปาย ทำให้เกิดสาธารณภัยขึ้นเป็นประจำทุกปี คือ อุทกภัย น้ำป่าไหลหลาก และดินโคลนถล่ม และวาทภัย อีกทั้งอัคคีภัย ภัยแล้ง ไฟป่าและหมอกควัน ในอดีตที่ผ่านมา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอปายประสบภัยเหล่านี้อยู่บ่อยครั้ง ซึ่งแต่ละครั้งสร้างความสูญเสีย และเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่เป็นจำนวนมาก เช่น เหตุุน้ำป่าไหลหลากและดินโคลนถล่ม เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2548 เป็นต้น ทั้งนี้ เมื่อเกิดสาธารณภัยในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน แต่ละครั้ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถสั่งใช้อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในสังกัดของตนเอง ในขณะที่เกิดภัยได้

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนากิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัคร ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ประโยชน์ของการวิจัย

นำผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สมมติฐานของการวิจัย

อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างกันก็จะมีปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วยขอบเขตด้านเนื้อหา ขอบเขตด้านพื้นที่ ขอบเขตด้านประชากร ขอบเขตด้านเวลา และขอบเขตด้านตัวแปร ซึ่งแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ในการศึกษาครั้งนี้มีขอบเขตเนื้อหาในการมุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประกอบด้วยปัจจัยด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการบริหารจัดการ

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ ในการศึกษาครั้งนี้มีขอบเขตทางด้านพื้นที่ที่ครอบคลุมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอปาย 8 แห่ง คือ เทศบาลตำบลปาย องค์การบริหารส่วนตำบลเวียงใต้ องค์การบริหารส่วนตำบลเวียงเหนือ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่มาตอง องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฮี องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองแปง และองค์การบริหารส่วนตำบลโป่งสา

3. ขอบเขตด้านประชากร ประชากรในการศึกษา ได้แก่ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 8 แห่ง จำนวน 408 คน

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา การศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีระยะเวลาการศึกษารวม 5 เดือน คือ ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2558 – เดือนเมษายน 2559

5. ขอบเขตตัวแปร มี 2 ตัวแปร ดังนี้

5.1 ตัวแปรอิสระ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

5.2 ตัวแปรตาม ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 8 แห่ง รวมทั้งสิ้น 408 คน

กลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน สังกัดองค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 8 แห่ง จำนวน 202 คน โดยการคำนวณ
ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน (Yamane, 1973 : 125)

2. การสุ่มตัวอย่าง ผู้ศึกษาได้ทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified
Random Sampling) ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอปาย	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
เทศบาลตำบลปาย	62	31
องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว	50	25
องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ณาเตียง	61	30
องค์การบริหารส่วนตำบลโป่งสา	25	13
องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฮี้	59	29
องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองแปง	35	17
องค์การบริหารส่วนตำบลเวียงใต้	41	20
องค์การบริหารส่วนตำบลเวียงเหนือ	75	37
รวมทั้งสิ้น	408	202

ผู้ศึกษาจะดำเนินการเก็บข้อมูลในแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามจำนวนสัดส่วนที่คำนวณ
ได้ โดยสุ่มแจกแบบสอบถามแบบบังเอิญ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและ
บรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน แบ่งออกเป็น 3
ตอน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา รายได้/เดือน
ลักษณะของคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสา
สมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านงบประมาณ
ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ และปัจจัยด้านการบริหารจัดการ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณ
ค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 4 ด้าน ด้านละ 8 ข้อ รวมเป็น 32 ข้อ
โดยนำค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ประเมินผลที่กำหนดไว้

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดสอบถาม ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ โดยให้ (ประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง) เขียนเชิงพรรณนาตามความเป็นจริงและความคิดของแต่ละคน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แจกแบบสอบถามให้แก่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 202 ชุด ซึ่งผู้ศึกษารวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามทุกชุด

การจัดทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

1. การจัดทำกับข้อมูล

- 1.1 ทำการตรวจสอบข้อมูลและความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
- 1.2 การจัดเตรียมข้อมูล คัดแยก และเตรียมข้อมูล

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

- 2.1 วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- 2.2 การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป
- 2.3 การเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน วิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) โดยจำแนกตามด้านบุคลากร (Man) ด้านงบประมาณ (Money) ด้านวัสดุอุปกรณ์ (Material) และด้านการบริหารจัดการ (Management) และทดสอบความแตกต่างด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé's Method)
- 2.4 วิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อนำเสนอในรูปแบบบรรยายเชิงพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เป็นเพศชายมากที่สุด มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี มีสถานภาพสมรส มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. และมีรายได้/เดือน 5,001 - 10,000 มากที่สุด
2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนสังกัดองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นในอำเภอลำปาง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในภาพรวม 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก และแยกออกเป็นราย
ด้านได้ผลการวิจัยดังนี้

2.1 ด้านบุคลากร ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า ข้อที่ 5 อปพร. มีความภูมิใจใน
การแต่งเครื่องแบบ อปพร. มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด

2.2 ด้านงบประมาณ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า ข้อที่ 1 ได้รับเงินค่าตอบแทน
เมื่อออกปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือผู้ประสบภัย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด

2.3 ด้านวัสดุอุปกรณ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ข้อที่ 1 มีเครื่องแบบ เครื่องหมาย
และบัตรประจำตัว อปพร. มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด

2.4 ด้านการบริหารจัดการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ข้อที่ 6 มีการนำวัสดุอุปกรณ์
มาใช้ในการช่วยเหลือประชาชนตามการเกิดสาธารณภัยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด

3. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสา
สมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอลำปาง จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า
ในภาพรวม 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จำนวน 8 คู่ ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของ
อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอลำปาง
จังหวัดแม่ฮ่องสอน

สังกัด	เทศบาลตำบลลำปาง	อบต. หุ่นยาว	อบต. แม่มาตัง	อบต. โป่งสา	อบต. แม่ฮี้	อบต. เมืองแปง	อบต. เวียงใต้	อบต. เวียงเหนือ	
$\bar{X}$	3.18	3.94	3.73	1.94	3.39	4.20	3.49	3.44	
เทศบาลตำบลลำปาง	3.18	-	-0.76	-0.55	1.23**	-0.21	-1.01**	-0.31	-0.25
อบต. หุ่นยาว	3.94	-	0.21	1.99**	0.55	-0.35	0.45	0.50	
อบต. แม่มาตัง	3.73	-	-	1.79**	0.34	-0.46	0.24	0.30	
อบต. โป่งสา	1.94	-	-	-	1.44**	-2.25**	-1.54**	-1.50**	
อบต. แม่ฮี้	3.39	-	-	-	-	-0.80	-0.10	-0.05	
อบต. เมืองแปง	4.20	-	-	-	-	-	0.70	0.76	
อบต. เวียงใต้	3.49	-	-	-	-	-	-	0.05	
อบต. เวียงเหนือ	3.44	-	-	-	-	-	-	-	

** แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3.1 ด้านบุคลากร พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านบุคลากร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จำนวน 9 คู่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 คู่ ดังนี้

ตารางที่ 3 อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านบุคลากร

สังกัด	เทศบาลตำบลปาย	อบต. หุ่นยาว	อบต. แม่มาเต็ง	อบต. โป่งสา	อบต. แม่ฮี้	อบต. เมืองแปง	อบต. เวียงใต้	อบต. เวียงเหนือ	
	$\bar{X}$ 3.19	3.92	3.74	2.20	3.36	3.71	3.65	3.13	
เทศบาลตำบลปาย	3.19	-	-0.73**	-0.55	0.98**	-0.18	-0.53	-0.46	0.06
อบต. หุ่นยาว	3.92		-	0.18	1.72**	0.56	0.21	0.27	0.80**
อบต. แม่มาเต็ง	3.74			-	1.54**	0.38	0.02	0.09	0.61*
อบต. โป่งสา	2.20				-	-1.16**	-1.51**	-1.45**	-0.92**
อบต. แม่ฮี้	3.36					-	-0.35	-0.29	0.24
อบต. เมืองแปง	3.71						-	0.06	0.59
อบต. เวียงใต้	3.65							-	0.53
อบต. เวียงเหนือ	3.13								-

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3.2 ด้านงบประมาณ พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านงบประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จำนวน 9 คู่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 คู่ ดังนี้

ตารางที่ 4 อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านงบประมาณ

สังกัด	เทศบาลตำบลปาย	อบต. หุ่นยาว	อบต. แม่มาตัง	อบต. โป่งสา	อบต. แม่ฮี้	อบต. เมืองแปง	อบต. เวียงใต้	อบต. เวียงเหนือ
	$\bar{X}$	2.95	3.93	3.67	1.13	3.16	3.10	3.36
เทศบาลตำบลปาย	2.95	-	-0.98**	-0.72	1.82**	-0.21	-1.14**	-0.41
อบต. หุ่นยาว	3.93		-	0.26	2.80**	0.77	-0.17	0.56
อบต. แม่มาตัง	3.67			-	2.54**	0.51	-0.43	-0.43
อบต. โป่งสา	1.13				-	-2.03**	-2.97**	-2.23**
อบต. แม่ฮี้	3.16					-	-0.93*	-0.20
อบต. เมืองแปง	4.10						-	0.73
อบต. เวียงใต้	3.36							-
อบต. เวียงเหนือ	3.36							

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3.3 ด้านวัสดุอุปกรณ์ พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านวัสดุอุปกรณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จำนวน 5 คู่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 3 คู่ ดังนี้

ตารางที่ 5 อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านวัสดุอุปกรณ์

สังกัด	เทศบาลตำบลปาย	อบต. พุ่งยาว	อบต. แม่นาเต็ง	อบต. โป่งสา	อบต. แม่ฮี้	อบต. เมืองแปง	อบต. เวียงใต้	อบต. เวียงเหนือ	
	$\bar{X}$ 3.30	3.90	3.82	2.40	3.60	4.80	3.53	3.47	
เทศบาลตำบลปาย	3.30	-	-0.59	-0.52	0.89	-0.30	-1.50*	-0.23	-0.17
อบต. พุ่งยาว	3.90	-	0.07	1.49**	0.30	-0.90	0.36	0.42	
อบต. แม่นาเต็ง	3.82		-	1.41**	0.22	-0.98	0.28	0.35	
อบต. โป่งสา	2.40			-	-1.20*	-2.40**	-1.12	-1.06	
อบต. แม่ฮี้	3.60				-	-1.20**	0.07	0.13	
อบต. เมืองแปง	4.80					-	1.27*	1.33**	
อบต. เวียงใต้	3.53						-	0.06	
อบต. เวียงเหนือ	3.47							-	

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3.4 ด้านการบริหารจัดการ พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านการบริหารจัดการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จำนวน 5 คู่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 คู่ ดังนี้

ตารางที่ 6 อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านการบริหารจัดการ

สังกัด		เทศบาลตำบลปาย	อบต. พุ่งยาว	อบต. แม่มาเติง	อบต. โป่งสา	อบต. แม่ฮี้	อบต. เมืองแปง	อบต. เวียงใต้	อบต. เวียงเหนือ
	$\bar{X}$	3.30	4.05	3.71	2.05	3.45	4.19	3.43	3.80
เทศบาลตำบลปาย	3.30	-	-0.76	-0.41	1.25*	-0.15	-0.89	-0.13	-0.50
อบต. พุ่งยาว	4.05		-	0.35	2.0**	0.61	-0.14	0.63	0.26
อบต. แม่มาเติง	3.71			-	1.67**	0.26	-0.48	0.28	-0.09
อบต. โป่งสา	2.05				-	-1.40**	-2.14**	-3.38*	-1.74**
อบต. แม่ฮี้	3.45					-	-0.74	0.02	-0.35
อบต. เมืองแปง	4.19						-	0.77	0.39
อบต. เวียงใต้	3.43							-	-0.37
อบต. เวียงเหนือ	3.80								-

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4. ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างกันจะมีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในภาพรวมทุกด้านแตกต่างกัน และเมื่อแยกออกเป็นรายด้าน มีรายละเอียดดังนี้

4.1 ด้านบุคลากร พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน แตกต่างกันจะมีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านบุคลากรแตกต่างกัน

4.2 ด้านงบประมาณ พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน แตกต่างกันจะมีปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านงบประมาณแตกต่างกัน

4.3 ด้านวัสดุอุปกรณ์ พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน แตกต่างกัน จะมีปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านวัสดุอุปกรณ์แตกต่างกัน

4.4 ด้านการบริหารจัดการ พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน แตกต่างกัน จะมีปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านบุคลากรแตกต่างกัน

5. สรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขในการดำเนินงานด้านกิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ดังนี้

ปัญหา (ข้อมูลจากแบบสอบถามเป็นคำถามปลายเปิดสอบถามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ โดยให้กลุ่มตัวอย่างเขียนเชิงพรรณนาตามความเป็นจริงและความคิดของแต่ละคน)

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งมีจำนวนอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนไม่ครบตามนโยบายกระทรวงมหาดไทยที่ต้องมีอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนไม่น้อยกว่าร้อยละ 2 จากจำนวนประชากรทั้งหมดในพื้นที่

2. อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่ได้ขึ้นทะเบียนและผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยกิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2553 ยินดีเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับภารกิจจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีไม่เพียงพอ

3. อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนไม่ได้รับสิทธิและสวัสดิการจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพียงพอ รวมทั้งไม่ได้รับทราบระเบียบการเบิกจ่ายเงินค่าตอบแทนในการปฏิบัติหน้าที่

4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีการฝึกอบรมและฝึกทบทวนตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ ในระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยกิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2553

5. เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับสมัครและคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเข้ามาเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนมีบุคคลเข้ามาสมัครและรับคัดเลือกไม่เพียงพอต่อความต้องการ

6. การมอบหมายให้เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบกิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ไม่ตรงตามตำแหน่งที่ต้องรับผิดชอบโดยตรง

7. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งงบประมาณสำหรับสนับสนุนกิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนไม่เพียงพอ ทำให้อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนไม่มีวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ในการปฏิบัติหน้าที่

8. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีสถานที่เฉพาะสำหรับให้อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนได้เสวนาปรึกษาหารือ

ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข (ข้อเสนอแนะจากกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างเขียนข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขตามความเป็นจริงและความคิดของแต่ละคน)

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการจัดทำแผนอัตรากำลังฝึกอบรมเพื่อเพิ่มจำนวนอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนให้ครบจำนวนร้อยละ 2 ของจำนวนประชากรทั้งหมด
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรวิธีในการสร้างแรงจูงใจให้อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนมาปฏิบัติหน้าที่
3. ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรชี้แจงระเบียบการเบิกจ่ายเงินค่าตอบแทน และพิจารณาให้สิทธิและสวัสดิการแก่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนให้มากขึ้น
4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการฝึกอบรมและฝึกปฏิบัติตามหลักสูตรที่กำหนดตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2553 พร้อมจัดซื้อเครื่องแบบตามระเบียบฯ เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน
5. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรพิจารณาสนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ให้เพียงพอต่อการบริหารจัดการกิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
6. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดสถานที่เฉพาะสำหรับให้อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนได้เสวนาปรึกษาหารือร่วมกัน

การอภิปรายผล

สรุปผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ในภาพรวม 4 ด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ซึ่งอภิปรายได้ว่า การปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนต้องประกอบไปด้วยองค์ประกอบหลายด้านที่จะบรรลุตามวัตถุประสงค์ของทางราชการ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอปายมีสภาพพื้นที่ บริบทแตกต่างกัน ประชากรส่วนใหญ่เป็นชนเผ่าอยู่ร่วมกันอย่างหลากหลาย งบประมาณที่ได้รับมีจำนวนจำกัด ทำให้มีงบประมาณในการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์มีน้อยจึงทำให้มีไม่เพียงพอ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องนำไปพัฒนาพื้นที่ในด้านอื่น ๆ ที่มีความจำเป็นเร่งด่วนมากกว่า สอดคล้องกับการศึกษาของ ผุสดี เสาศิลา (2551 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องแนวทางปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของ อปพร. (อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน) ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ไม่มีเพียงพอในการปฏิบัติหน้าที่ ปัญหาด้านสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีภาวะส่วนตัวหรือภาวะทางครอบครัวมากจนทำให้ไม่มีเวลาปฏิบัติงาน การประสานงานและการประชาสัมพันธ์ยังไม่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารท้องถิ่นจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอในการบริหารงาน ด้านข้อกฎหมายที่ไม่มีความชัดเจนเกี่ยวกับการคุ้มครองการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ผู้บังคับบัญชาไม่มีการมอบหมายหน้าที่แต่ละฝ่ายให้ชัดเจน และศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนยังขาดการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักของประชาชนในพื้นที่เกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

2. ด้านบุคลากร ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่ 5 อปพร. มีความภูมิใจในการแต่งเครื่องแบบ อปพร. มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้ อภิปรายได้ว่า บุคคลที่สมัครและได้รับคัดเลือกเข้ามาเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเป็นบุคคลที่มีความเสียสละ ชอบช่วยเหลือสังคม เมื่อได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่กำหนด จะได้รับเครื่องแบบ พร้อมเครื่องหมาย ซึ่งจะทำให้บุคคลดังกล่าวมีความภูมิใจในเครื่องแบบ อปพร. สอดคล้องกับการศึกษาของ อติศร บำรุงญาติ (2550 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ศึกษากรณีของอำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นการมีส่วนร่วมในกิจกรรมปฏิสัมพันธ์กับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การได้รับการบริการที่ดีจากเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และการมีความพร้อมที่จะเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ตลอดไป มีส่วนร่วมในระดับต่ำลงมา

3. ด้านงบประมาณ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ 1 ได้รับเงินค่าตอบแทนเมื่อออกปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือผู้ประสบภัย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรพิจารณาสนับสนุนงบประมาณบริหารกิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน การชี้แจงระเบียบการเบิกจ่ายเงินค่าตอบแทนในการปฏิบัติหน้าที่ และพิจารณาเพิ่มสิทธิและสวัสดิการแก่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนให้มากขึ้น เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ สอดคล้องกับการศึกษาของ วิไลวรรณ ธีรชุตินันท์ (2553 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษาพบว่า 1) แรงจูงใจของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีแรงจูงใจภายในสูงกว่าแรงจูงใจภายนอก และ 2) การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จังหวัดนนทบุรี พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัดนนทบุรี ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน และสถานภาพ แตกต่างกัน มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

4. ด้านวัสดุอุปกรณ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่ 1 มีเครื่องแบบ เครื่องหมาย และบัตรประจำตัว อปพร. มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่ผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่กำหนดและได้ขึ้นทะเบียนเรียบร้อยแล้วจะได้รับเครื่องแบบพร้อมบัตรประจำตัวของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เพื่อเป็นการแสดงตนต่อสาธารณชนได้รับรู้และรับทราบ จึงมีความสำคัญเป็นลำดับแรก อีกทั้งขณะปฏิบัติหน้าที่จำเป็นต้องมีวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการปฏิบัติงาน ยกตัวอย่าง เหตุอัครักภัยต้องมีอุปกรณ์ในการป้องกันตัวเอง ชุดดับเพลิง หมวกและรองเท้าน้ำดับเพลิง เป็นต้น สอดคล้องกับการศึกษาของ ผุสดี เส้าโสภณ (2551 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง แนวทางปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของ อปพร. (อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน) ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ มีไม่เพียงพอในการปฏิบัติหน้าที่ ปัญหาด้านสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีภาวะส่วนตัวหรือภาระทางครอบครัวมากจนทำให้ไม่มี

เวลาปฏิบัติงาน การประสานงานและการประชาสัมพันธ์ยังไม่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารท้องถิ่นจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอในการบริหารงาน ด้านข้อกฎหมายที่ไม่มีความชัดเจน เกี่ยวกับการคุ้มครองการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ผู้บังคับบัญชาไม่มีการมอบหมายหน้าที่แต่ละฝ่ายให้ชัดเจน และศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนยังขาดการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักของประชาชนในพื้นที่เกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

5. ด้านการบริหารจัดการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดข้อพบข้อที่ 6 มีการนำวัสดุอุปกรณ์มาใช้ในการช่วยเหลือประชาชนตามการเกิดสาธารณภัย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า การดำเนินการก่อนเกิดสาธารณภัยขณะเกิดสาธารณภัยและหลังเกิดสาธารณภัย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้มีการเตรียมความพร้อมด้านวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ที่จำเป็น แต่ไม่ส่งผลกระทบต่อช่วยเหลือประชาชน เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกิดสาธารณภัย ยังสามารถขอรับการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใกล้เคียงได้ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พุทธศักราช 2550 มาตรา 21 กำหนดว่า เมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้นในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ใด ให้ผู้อำนวยการท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่นั้นมีหน้าที่เข้าดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยโดยเร็ว และแจ้งให้ผู้อำนวยการอำเภอที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่นั้นและผู้อำนวยการจังหวัดทราบทันที ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้อำนวยการท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ (กระทรวงมหาดไทย. กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2550 : 10) สามารถขอความช่วยเหลือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นไปตามกระบวนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ที่ได้ให้แนวทางปฏิบัติแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเตรียมพร้อมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จำนวน 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย ระยะเวลาก่อนเกิดภัยระยะเกิดภัย และระยะหลังจากภัยยุติแล้ว (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ, 2552 : 18)

ผลการวิเคราะห์การทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนพบว่า

1. ในภาพรวม 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอปายมีสภาพพื้นที่แตกต่างกันบางแห่งอยู่ห่างไกล มีสภาพพื้นที่เป็นภูเขาที่ตั้งสำนักงานกับชุมชนในพื้นที่อยู่ห่างกัน ส่งผลให้เกิดปัญหาในทุกด้าน เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งที่มีความแตกต่างกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นอันเนื่องมาจากพื้นที่รับผิดชอบเป็นภูเขาสลับซับซ้อน ประชาชนในพื้นที่เป็นชนเผ่าที่มีประเพณีและวัฒนธรรมแตกต่างกัน รวมทั้งบุคลากรใน อบต. มีน้อย ทำให้การกำกับดูแลอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนไม่ทั่วถึงจึงส่งผลกระทบต่อปัจจัยในทุก ๆ ด้าน

2. ด้านบุคลากร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากแต่ละท้องถิ่นบุคลากร ประกอบด้วยผู้บริหาร เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ในสังกัด ไม่มีเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโดยตรง ทำให้อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนไม่ได้รับความสนใจ อีกทั้งอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนไม่สามารถร่วมปฏิบัติหน้าที่ได้ ทำให้เกิดปัญหาจำนวนอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในแต่ละแห่งไม่เพียงพอ ทำให้เกิดความแตกต่างทางด้านบุคลากรของแต่ละท้องถิ่นมาก

3. ด้านงบประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดสรรงบประมาณเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่เท่ากัน การจัดสรรงบประมาณบริหารจัดการด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพื่อจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีไม่เพียงพอหรือไม่ได้รับการจัดสรร จึงทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างท้องถิ่นมาก

4. ด้านวัสดุอุปกรณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมีความสัมพันธ์กับงบประมาณโดยตรง ถ้าหากงบประมาณ ในด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยไม่ได้รับการจัดสรรก็จะส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งนี้ ความแตกต่างด้านวัสดุอุปกรณ์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีไม่มากเนื่องจากตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถร้องขอรับการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใกล้เคียงได้

5. ด้านการบริหารจัดการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่พบความแตกต่างพบว่า เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีพื้นที่ทุรกันดาร การเดินทางสัญจรเป็นไปด้วยความยากลำบาก และจำนวนบุคลากรมีน้อยไม่สามารถดูแลได้ทั่วถึง จึงทำให้เกิดปัญหาทางด้านการบริหารจัดการ บุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ มากกว่าแห่งอื่น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาวิจัย พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกันก็จะมีปัจจัยที่ส่งผลการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแตกต่างกัน เป็นข้อเสนอแนะที่ค้นพบจากการศึกษา คือ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน 2) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลการปฏิบัติหน้าที่ป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยมุ่งเน้นเป็นแนวทาง

ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องนำไปปรับปรุงและพัฒนากิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในด้านต่าง ๆ ให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงได้นำมาเป็นข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีค่าเฉลี่ย ในภาพรวม 4 ด้าน แผลผลอยู่ในระดับมาก ด้านที่ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ในระดับมาก คือ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริหารจัดการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรบริหารจัดการงบประมาณเพื่อจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ที่จำเป็นในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดซึ่งแผลผลอยู่ในระดับมาก คือ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่ให้พร้อม ต่อการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดแผลผลอยู่ในระดับมาก คือ ข้อที่ 1 มีเครื่องแบบ เครื่องหมาย และบัตรประจำตัว อปพร. ซึ่งตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2553 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถมอบเครื่องแบบให้แก่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ได้ปีละ 1 ครั้ง ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรดำเนินการจัดซื้อเครื่องแบบให้แก่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาซึ่งแผลผลอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการบริหารจัดการ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง โดยมีผู้บริหารท้องถิ่นควบคุมกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาซึ่งแผลผลอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านบุคลากร บุคลากรในที่นี่หมายถึงบุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอำเภอปาย ได้แก่ นายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ในงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ดังนั้น บุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ ควรให้คำปรึกษาและกำกับดูแลอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดซึ่งแผลผลอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านงบประมาณ ได้แก่ เงินที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สนับสนุนกิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเป็นรายปีงบประมาณ เช่น ค่าตอบแทนในการปฏิบัติหน้าที่ ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเดินทาง ค่าที่พัก ค่าอาหาร เป็นต้น ค่าตอบแทนในการออกปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเป็นสิ่งจำเป็นมากที่สุดในการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการเบิกจ่ายค่าตอบแทนให้แก่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนตามความเป็นจริงเมื่อมีการส่งใช้จากนายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

2. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในภาพรวม 4 ด้าน แตกต่างกัน ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอปายที่มีที่ตั้งอยู่ห่างไกล และมีสภาพพื้นที่เป็นภูเขา มีที่ตั้งสำนักงานกับชุมชนในพื้นที่อยู่ห่างกันมาก ควรมีการประสานกับองค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่นที่อยู่ใกล้เคียงเพื่อขอรับการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ด้านบุคลากร แตกต่างกัน ดังนั้นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมอบหมายให้เจ้าหน้าที่รับผิดชอบกิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการควบคุม กำกับดูแลอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอย่างใกล้ชิด

ด้านงบประมาณ แตกต่างกัน ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งผู้บริหารควรมีการจัดหางบประมาณเพื่อจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้เพียงพอตามสภาพพื้นที่ที่เกิดภัย

ด้านวัสดุอุปกรณ์ แตกต่างกัน ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ยังไม่มีหรือมีแต่ไม่เพียงพอควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามสภาพของพื้นที่ที่เกิดภัย เช่น การป้องกันและระงับอัคคีภัย วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น ได้แก่ ถังเคมีดับเพลิงเบื้องต้น ชุดดับเพลิง รองเท้าดับเพลิง หมวกดับเพลิง เป็นต้น

ด้านการบริหารจัดการ แตกต่างกัน ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรบริหารจัดการตามลำดับความสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาวิชาวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาปัญหาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง เนื่องจากสภาพพื้นที่ สังคม ประเพณี และวัฒนธรรม ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบริบทไม่เหมือนกัน โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีชนเผ่าอยู่หลากหลาย สิ่งที่ควรศึกษาได้แก่

1. ควรศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสาธารณภัย กรณีเกิดสาธารณภัยเกิดขึ้นในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีพื้นที่อยู่ห่างไกล
2. ควรศึกษาเรื่อง บทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการช่วยปฏิบัติหน้าที่กรณีเกิดสาธารณภัยในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. ควรศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของประชาชนต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รายการอ้างอิง

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. สำนักส่งเสริมการป้องกันสาธารณภัย. สืบค้นเมื่อ 14 เมษายน 2558, จาก <http://122.155.1.145/in.civil-10.186/,2558>

กระทรวงมหาดไทย. กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. สำนักมาตรฐานการป้องกันสาธารณภัย.

(2550). พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 และอนุบัญญัติ.

กรุงเทพฯ: กระทรวงฯ.

กระทรวงมหาดไทย. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2548). มาตรฐานการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. กรุงเทพฯ: กระทรวงฯ.

ดุสิต เสาศิลาภ. (2551). การบริหารธุรกิจขนาดย่อม. กรุงเทพฯ: พิสิษฐเชนเตอร์การพิมพ์.

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัย
ฝ่ายพลเรือนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยกิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช 2553.

(2553, กันยายน 14). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 127 ตอนพิเศษ 109 ง. หน้า 1-14.

วิไลวรรณ อีรุชติมานันท์. (2553). *การบริหารจัดการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัย*. สืบค้นเมื่อ 21 กันยายน 2553 จาก <http://dcms.thailis.or.th>

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ. (2552). *แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2553-2557*. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.

อดิศร บำรุงญาติ. (2550). *การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยศึกษากรณีอำเภอเขาสมิงจังหวัดตราด*. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น.

Yamane, Taro. (1973). *Statistics : An introductory analysis*. (2nd ed.). New York: Harper and Row.